

PRŠICA TRSNE KODRAVOSTI (*Calepitrimerus vitis* Nal.) in TRSNA LISTNA PRŠICA ŠIŠKARICA (*Colomerus vitis* Pagst.)

Obe vrsti spadata v družino pršic šiškaric (Eriophyidae). Pršice vbadajo liste in sesajo rastlinski sok. Za razliko od pršic prelk so pršice šiškarice bolj specializirane in napadajo zgolj določeno vrsto gostitelja. Gre za zelo majhne vrste organizmov, ki jih s prostim očesom ne moremo videti in med seboj razlikovati. Obe vrsti, ki se pojavljata na vinski trti sta si med seboj po zunanjem videzu in načinu razvoja precej podobni. S prehranjevanjem na listih povzročata značilne poškodbe, po katerih ju med seboj ločimo in tudi poimenujemo.

Poškodbe

Pršica trsne kodravosti-akarinoza

Pršica trsne kodravosti (akarinoza) največ škode povzroča v času odganjanja vinske trte. V primeru močnejšega napada očesa ne odženejo, sicer pa se poškodbe kažejo v zaostalem razvoju mladik, ki so zakrnele, odebeljene in imajo zelo kratke medčlenke. Napadeni mladi lističi so majhni, nagubani, krhki in izrazito dlakavi. Več poškodb lahko pričakujemo zlasti v pomladih s hladnejšim vremenom, ko rast in razvoj mladik poteka počasneje. Običajno so močnejše napadene mladike, ki so bližje starejšemu lesu, torej pri dnu šparonov in na reznikih. Pozneje v rastni dobi so poškodbe manj izrazite. Napadeni listi se nagubajo in kodrajo, če jih pogledamo proti svetlobi vidimo na njih svetle pike z zvezdastimi lisami.

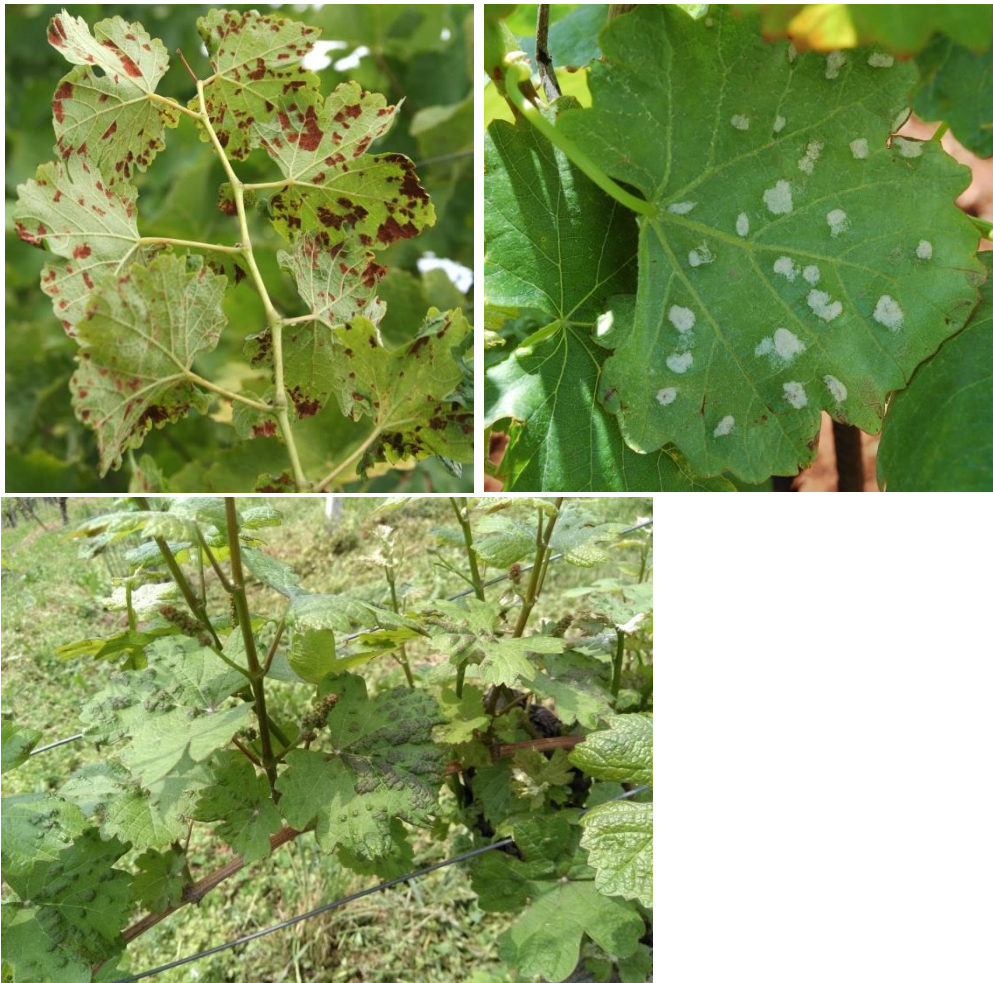

Slika 1: *Calepitrimerus vitis* (akarinoza) (foto arhiv KIS)

Trsna listna pršica šiškarica-erinoza

Pojav trsne listne pršice šiškarice prepoznamo po značilnih poškodbah v obliki izboklinastih tvorb ali šišk na površini listne ploskve. Prezimile pršice se prehranjujejo na mladih lističih, na odganjanje očes pa škodljivec nima izrazitejšega vpliva. Ko so listi veliki okrog 5 cm lahko na njih opazimo prva znamenja napada, ki se kažejo v obliki mehurjev rdečkaste ali rumene barve. Sčasoma iz mehurjev

nastanejo izrazitejše izbokline (šiške), ki so na spodnji strani obdane z vatastimi, belimi dlačicami. Posamezne šiške bistveno ne vplivajo na rast in produktivno sposobnost listov, vendar se ti v primeru močnega napada lahko pričnejo sušiti. Do pomembnejše gospodarske škode pride v primeru, da je napadena večina listov in v primeru, da pršica napade tudi kabrnike, kar pa se pojavi le redko.

Slika 2: *Colomerus vitis* (erinoza) (foto arhiv KIS)

Opis in bionomija

Za obe vrsti pršic šiškaric je značilno podolgovato, črvičasto telo in zgolj dva para nog, s katerimi se premikajo. Telo je dolgo okrog 0,1-0,2 mm in bele barve. Prezimijo odrasle samice pod luskolisti zimskih očes. Takoj ko se očesa razprejo, se pričnejo prezimeli osebki prehranjevati na mladem tkivu in razvijajočih se lističih. Tekom rastle dobe se pršice selijo proti vrhu poganjkov in napadajo višje ležeče liste. Proti koncu poletja se pršice premaknejo nazaj proti spodnjemu delu mladik in zimskim očesom, v katera se umaknejo in tam prezimijo.

Varstvo

Preventivni ukrepi

Vzporedno s pršicami, naraste tudi populacija plenilskih pršic, predvsem iz družine Phytoseiidae, ki se hranijo z rastlinojedimi pršicami in jajčeci različnih žuželk. V prvi vrsti morajo biti ukrepi namenjeni ohranjanju zadostne številčnosti njihove populacije, ki omogoča vzpostavitev naravnega ravnovesja

in preprečuje prereznožitve škodljivih pršic. Koristne plenilske pršice so namreč zelo občutljive na insekticide in akaricide, zato lahko z njihovo pretirano in nesmotrno rabo negativno vplivamo na njihovo število in s tem izničimo njihovo vlogo pri biotičnem zatiranju škodljivca.

Kemično zatiranje

V vinogradu se ukrepov kemičnega zatiranja pršic poslužujemo le v skrajnem primeru, ko naravni sovražniki niso več dovolj učinkoviti. Zatiranja se poslužujemo na podlagi izkušenj s pojavom in številčnostjo poškodb v preteklem letu. V napadenih vinogradih se obe vrsti pršic šiškaric pojavita sočasno, zato ju zatiramo hkrati. Kemična sredstva imajo najmanjši negativen vpliv na populacijo plenilskih pršic, če jih uporabimo v spomladanskem času. Škropimo v času odganjanja vinske trte z uporabo žveplovih pripravkov. Delovanje žvepla je odvisno od temperature zraka, ki mora vsaj del dneva presegati 15 °C. Običajno zadovoljiv učinek dosežemo z dvakratnim škropljenjem v največjih dovoljenih odmerkih v času odpiranja brsta. Tudi uporaba žveplovih pripravkov med rastno dobo za zatiranje glivičnih bolezni (npr. oidija) zaviralno deluje na razvoj pršic. V primeru, da smo v preteklem letu zabeležili močnejši napad pršic ali se njihov pojav iz leta v leto povečuje, lahko v času začetne rasti mladice uporabimo registriran akaricid. Za zatiranje erinoze je uporaba akaricida smiselna pred pojavom šiška, saj je pozneje njihova učinkovitost precej slabša. Izjemoma lahko v primeru močnejšega napada akaricid uporabimo še v avgustu, ko se pršice selijo proti prezimovališčem.

Besedilo: Primož Žigon, KIS

Datum nastanka: avgust 2018

Uporabljeni viri:

- Baker W. E. in Wharton G.W. 1958. An introduction to acarology. New York. The Macmillan company: 465 str
- Kassemeyer H.-H., Gadoury D. M., Hill G., Wilcox W. F. 2015. Downy Mildew. V: Compendium of Grape Diseases, Disorders, and Pests. Wilcox W. F., Gubler W. D., Uyemoto J. K. (eds.). 2nd edition. St. Paul, Minnesota, The American Phytopathological Society: 46-52
- Tehnološka navodila za integrirano pridelavo grozdja. 2018. Ljubljana, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS: 37 str.
- Vršič S. in Lešnik M. 2010. Vinogradništvo. 2. dopolnjena izd. Ljubljana, ČZD Kmečki glas: 403 str.